

Együtt a szülőkkel a napközi otthonban

Napjainkban az egésznapos iskola, s ennek részeként a napközi otthonban folyó nevelő-oktató munka korszerűsítése, – mint társadalmi igényből fakadó elvárás –, mind jobban előtérbe kerül. Ahhoz, hogy a napközi otthon betöltse funkcióját, újabb formákra, módszerekre van szükség.

Egyre több kolléga próbálkozik például a „nyitott” napközi megvalósításával. Ez azt jelenti, hogy a napközi otthon kilép az iskola falai közül, kapcsolatot teremt a közművelődési, oktatási intézményekkel, gyárakkal, üzemekkel, társadalmi és tömegszervezetekkel, a családdal. Ez által tevékenységi köre kibővíül, tartalma sokkal gazdagabb lesz.

Néhány példa erre 3. osztályos csoportom múlt évi programjából:

- Látogatás a Somogyi könyvtárban.
- A Tarján I. számú óvoda kiscsoportjában ismerkedő játékfoglalkozás, télapó műsor.
- Ismerkedés, beszélgetés iskolánk egyik párttagjával.
- Rendszeres könyvtári foglalkozások a Somogyi Könyvtár tarjáni fiókkönyvtárában.
- A Móra Ferenc Múzeum megtekintése.
- Ismerkedés, látogatás a Délalföldi Pincegazdaság Márka üzemének szocialista brigádjánál.
- Üzemlátogatás a Nagyalföldi Kőolaj és Földgázfeldolgozó Vállalatnál.
- Színházlátogatás: Mátyás király juhásza.
- Könyvesbolti böngészés, vásárlás.
- Jámborné Balogh Tünde batik-kiállításának megtekintése a Bartók Béla Művelődési otthonban.
- Látogatás a tarjáni Patyolatban.
- Kirándulás a Fűvészkertbe.
- A Kalácska együttes gyermekműsorának megtekintése a Kenderfonó és Szövőipari Vállalat klubjában.
- A szülők bevonásával havonta egy alkalommal közös program szervezése, mellyel a továbbiakban részletesen foglalkozom.

„Az iskola is csak akkor érhet el tartós eredményeket, ha a családok tudatosan támogatják nevelési törekvéseit, s ha az iskola is következetesen alapoz a *szülőkkel való együttműködésre*, nevelési feladatainak megoldásában.” (Az MSZMP KB 1982. április 7-i állásfoglalásából.)

1983 tavaszán a nevelési értekezletek fő témája a család és az iskola kapcsolata volt. Megvitattuk a meglévő formák hatékonyságát, esetleges hiányosságait. Egyetértettünk abban, hogy a családdal, szülőkkel való kapcsolatot még szorosabbá, tartalmasabbá kell tenni.

Ezt a célt szolgálta az a próbálkozásom, hogy az 1982–83-as tanévben havonta egy alkalommal nyílt napot rendeztem. A szülői értekezleten, ahol szándékomat ismertettem a szülőkkel, örömmre sokan jelezték, hogy szívesen eljönnének. Mivel iskolánk váltott műszakos, harmadikos gyerekeimmel úgy határoztunk, ez a nyílt nap a délutános péntek legyen. Ilyenkor ugyanis nem, vagy alig kell tanulnunk, hisz következő hétfőn még a délelőtti rendelkezésünkre áll. Célom elsősorban nem az volt, hogy a szülőket az iskolába invitáljam (több foglalkozásra nem is az iskolában került sor), hanem hogy közösen, együtt éljünk át – a szervezéstől az elbúcsúzásig – egy délutánt.

Az első alkalommal a Somogyi-könyvtár épületébe látogattunk. Mivel ebben az évben volt az utolsó lehetőség arra, hogy régi helyén csodálhassuk meg a könyvtárat, úgy éreztem, a szülők érdeklődésére is számíthatok. Kilenc szülő fogta a gyermekek kezét, mikor elindultunk. A könyvtárban már vártak bennünket. A gyerekek szeme akkor csillogott a legjobban, mikor kezükbe vehették a könyvritkaságokat, sőt, lapozgatni is szabad volt bennük. A szülők is érdeklődve nézelődtek, lapozgattak, hiszen a kutatószobában, a raktárhelyiségekben még ők sem jártak.

Innen átsétáltunk az Ifjúsági Könyvtárba, majd a Gyermekkönyvtárba. Itt röviden hallhattunk arról, hogyan lehet beiratkozni, s mi mindent talál itt egy 9 éves kislány. Az állatok nyelvén tudó juhász című mese meghallgatása után élményekkel gazdagon térünk haza.

Második alkalommal a rossz időjárás miatt a tantermünkben találkoztunk, 4 szülővel. Mivel tréfás vetélkedő volt a program, úgy egyeztünk meg, hogy 3-an alkotják a zsűrit, a 4. szülő pedig nekem segít a feladatok előkészítésében, lebonyolításában. A gyerekek 4 csoportban versengtek, de a közönség sem unatkozott, a biztatáson kívül nekik is jutott feladat.

Néhány a tevékenységek közül:

- Szavak közül a nem odaillo megtalálása.
- Találós kérdések megfejtése.
- Bekötött szemmel megállapítani, mit kóstoltak.
- Egy perc alatt szabadkézzel kivágni a lehető legszebb kört.
- Mozaikkép összerakása.
- Csukott szemmel gyümölcsök rajzolása a táblára.
- Ritmusról dal felismerése.
- Magnóról olvasó társuk felismerése.

Egyik pontozásnál sem volt zúgolódás a zsűri döntése miatt. A győztesek édeséget kaptak, amiből végül mindenkinek jutott, beleértve a szülőket is.

Következő alkalommal termésekből játékokat, dísz tárgyakat, használati tárgyakat készítettünk. Már hetekkel előtte megindult a gyűjtőmunka. A szülőket előre értesítettem, s kértem, hozzanak magukkal ötleteket, eszközöket. Tudtam, hogy a termések fúrása, faragása, egy gesztenye kettévágása egy harmadikos gyerekek még nehéz feladat, s balesetveszélyes is, így elkelt a segítő felnőtt kéz. Velem együtt 7 felnőtt dolgozott elmélyedve. Mivel ez már a harmadik találkozás volt, örömmel tapasztaltam, hogy nem hallok „ez az én apukám”, „ez az én anyukám” megjegyzést. A szülők is, bár gyermekük közelében választottak helyet, bárkinek szívesen segítettek. Ötleteket ők is, én is adtunk, használhatták a Kisdobos egyik számát és a Gesztenye című könyvet is, mégis sokan önállóan terveztek. Halász-Jutka vidám dalai mellett egymás után születtek a figurák. Mindet derűsen fogadtuk, és a kis kiállításunkhoz tettük. Volt köztük Makk Marci, gyermekfigurák, különféle vadonélő állat, képzeletbeli szörny, gyűrűtartó, nyakkendő-összefogó, papírszalvéta-tartó. Végül megnéztük a Makk Marci kirándul című diafilmet.

Januárban hóesésben indultunk a Móra Ferenc Múzeumba, 4 szülővel. A népművészeti szobát a gyerekek közül is többen látták már, mégis nagy érdeklődéssel hallgatták magyarázatom, s főleg a szülők visszaemlékezéseit. A növények és állatok mindig megmozgatják a gyermekek fantáziáját. A kitömött állatok előtt percekig álltak. Nagyon tetszett mindannyiunknak a gyógyszerértárrá varázslott terem is. A gyerekek jó érzéssel találták meg a tárgyak egykori funkcióját. A táblákat nézegetve, a

szülőkkel meglepődve láttuk, hogy az általunk ismert híres emberek közül milyen sokan értettek a gyógyszerész tudományhoz. Élményeinket később megbeszéltük, és meg is örökítettük.

Februárban igazi vidámság, a farsangi mulatság következett. A csoport kibővült a nem napközisekkel is, mivel ez egyben kisdobos-program volt. Az egyik dekorátor apuka segítségével igazi díszletté vált a terem.

Az előadó hosszú' asztala tele volt különféle finomsággal, amit a szülők maguk készítettek. 16-an töltötték velünk a délutánt. Nagy érdeklődéssel vártuk a jelmezesek felvonulását, amelyből a szülőkből álló zsűri választotta ki a legötletesebbeket. Ezután az osztályfőnökök, a szülők és én együtt táncoltunk a gyerekekkel, amelyhez zenét 2 apuka felváltva szolgáltatott. Gyermek, felnőtt, egyaránt kikapcsolódott erre a néhány órára.

A következő találkozásnál már építettem addigi tapasztalataimra. Miután megtudtam, kire számíthatok, megbeszéltem velük „nagy” tervem. A húsvét volt a témánk, s megkértem őket, vállalják el egy-egy csoport vezetését. Természetesen ehhez minden segítséget megadtam, elkészítettem a mintadarabot, elmagyaráztam elkészítésének menetét. A termet átrendeztük, és a gyerekek kívánságuknak megfelelően 4 csoportban foglaltak helyet.

A foglalkozást megelőzte egy könyvtári látogatás, ahol húsvéti népszokásokat gyűjtöttek a gyerekek. Ezt kulturális foglalkozáson fel is dolgoztuk. Ezen a foglalkozáson felelevenítettük, kibővítettük azt, majd előkészítettem közös tevékenységünket. Ezután a csoportok munkához láttak, a szülők irányításával. Az egyik csoport egy anyuka vezetésével szőrméből varrt nyuszit. A főleg fiúkból álló csoport egy ügyes anyuka segítségével flakonból készített nyuszit, amelybe tojást, cukorkát lehetett tenni. A tojásfestők csoportja háromféle technikával hímes tojást készített. Ők ötleteket gyűjthettek a foglalkozás elején bemutatott könyvekből, a gyűjtőmunka során összegyűlt képekről és az általam szemléltetésképpen kitett hímes tojásokról. A negyedik csoport üdvözlőlapot készített, lenyomattal. Közben én besegítettem egy-egy csoportnak, majd a kartonból elkészült „negatívokról” elkészítettem nyomdafestékkal, hengerléssel a lenyomatokat. Nem győztünk gyönyörködni az elkészült munkákban. Néhány locsolóversike, és az öntözés után néhány tojás gazdát cserélt. A szülők meglepően ügyesen irányították a csoportokat, s senki sem maradt segítség nélkül. Együtt élveztük a gyerekekkel a munkát, s együtt örültünk eredményének.

Utolsó alkalommal a fűvészkertbe kirándultunk. Csodaszép időben sétálgattunk a madárfütyös fák alatt, kiválasztottuk azt a madáretetőt, melyet jövőre már mi is el tudunk készíteni. „Élőben” vizsgálhattuk az ismert növények tulajdonságait, s tágra nyílt szemmel néztük, milyen hatalmas banánok érlelődnek a melegházban.

Meglestük, hogyan eteti kicsinyét egy fecskepár, s az akvárium különleges halakkal keltette fel érdeklődésünket. Az együtt átélt élmény tette széppé, sokáig emlékeztetése ezt a délutánt.

A programokat az év során *albumban* örökítettük meg. (Jutalom volt abba beleírni, rajzolni. Azok, akik ezt kiérdemelték, alá is írták nevüket a bejegyzett oldalon).

Ezekre a foglalkozásokra a gyerekek örömmel várták a szülőket. Azt hiszem érthető, hogy a legnagyobb öröm azoké volt, akiknek éppen eljött anyukájuk, apukájuk vagy nagymamájuk. Sok mindent tanulhattak tőlük, a tudnivalóktól egészen a viselkedési formákig. Olyan mértékű segítséget kaptak a tevékenységekhez, amelyet én egyedül nem tudtam voltam nyújtani. S talán a legfontosabb, jó volt együtt lenni együtt örülni.

A szülők is megérezték az együttlét örömét, hisz egész évben szívesen jöttek

közénk. A programok során egyéniségükkel hatottak a gyerekekre, közelebb kerültek hozzájuk. Jobban megismerték saját gyermeküket, annak baráti körét. Természetesen a szál erősödött köztük és köztém is. A meghitt beszélgetéseken túl, bepillantást nyertek a napközi életébe, munkájába, s talán tudásuk is bővült. Remélem, ötleteket kaptak a szabad idő hasznos eltöltéséhez, hiszen a szabad szombat lehetővé teszi a családok együttlétét. Meggyőződésem, hogy akik ezeket a délutánokat velünk töltötték, ezután gyakrabban fogják meg gyermekük kezét, s többször hangzik el majd a kérdés: hova menjünk? mit készítsünk közösen?

A gyerekeken és a szülőkön kívül én is gazdagodtam. A szülők kapcsolata a saját és más gyerekkel, a közös beszélgetések sokat jelentettek nekem is. Az iskolában a gyerekeket látom, családlátogatáskor, szülői értekezleten a szülőt, de együtt, ráadásul tevékenység közben megfigyelni őket ritkán adódik alkalom. Ezek a foglalkozások ezt is lehetővé tették.

A személyiségek jobb megismerésén túl konkrét segítséget is kaptam a szülőktől. Hiszen nem mindegy, hogy csak én, vagy többen kísérjük, utaztatjuk a gyerekeket. A segítő kezek lehetővé tették, hogy komolyabb, nehezebb munkadarabokat tervezek, amit egyedül az én segítségemmel a csoport nem tudott volna elkészíteni. Kiegészítésekkel, ötleteikkel, beszámolóikkal többet tudtunk *együtt* adni a gyerekeknek.

Természetesen van még csiszolni való, – a szülők minél szélesebb körét bevonni, a tevékenységeket még színesebbé tenni, – mégis úgy érzem, vállalkozásom sikeres volt. Kartársaimnak is csak ajánlani tudom.

Próbálkozzanak meg velem!

